

KAGinfo

Kustaktionsgruppen i Österbotten

Nr. 1 • 2018 • www.aktion.fi/kag

Lyckade projekt för
hållbart fiske

Onnistuneita hankkeita
kestävän kalastuksen
hyväksi

SVENSKA

Kustaktionsgruppens (KAG) verksamhetsområde sträcker sig längs den Österbottenska kusten från Kristinestad till Karleby. KAG är en av tio nationella fiskegrupper (varav en på Åland) för programperioden 2014–2020. Inom EU finns det över 300 motsvarande fiskegrupper som finansieras via Europeiska havs- och fiskerifonden. KAG främjar fiskerinäringen lokalt och kan bevilja projektmedel för allmännyttiga utvecklingsprojekt.

KAG:s utvecklingsstrategi utgår från de lokala förutsättningarna i Österbotten. Den lokala aktionsgruppen förverkligar strategin genom att urvalet av projekt skall överensstämma med målsättningarna i strategin. KAG ingår i Aktion Österbotten rf:s verksamhet.

SUOMEKSI

Kustaktionsgruppens (KAG) toiminta-alue ulottuu Kristiinankaupungista Kokkolaan Pohjanmaan rannikolla, ja se on yksi ohjelmakauden 2014–2020 kymmenestä valtakunnallisesta kalastustoimintaryhmästä (joista yksi Ahvenanmaalla). EU:n alueella on yli 300 vastaavaa Euroopan meri- ja kalatalousrahaston rahoittamaa kalastustoimintaryhmää. KAG edistää kalastuselinkeinoja paikallisesti ja myöntää projektivaroja yleishyödyllisiin kehittämishankkeisiin.

KAG:n kehittämisstrategia perustuu Pohjanmaan paikallisiin edellytyksiin. Paikallinen toimintaryhmä toteuttaa strategiaa siten, että projektivalikoima vastaa strategian tavoitteita. KAG on osa Aktion Österbotten rf:n toimintaa.

IN ENGLISH

The Coastal Action Group's (KAG) area of business includes the Ostrobothnian coast from Kristiinankaupunki to Kokkola and is one of ten national fishery groups (of which one is based on Ahvenanmaa) for the program period 2014-2020. Within the EU there are over 300 equivalent fishery groups financed by the European Maritime and Fisheries Fund. KAG promotes the fishing industry locally and can approve project funds for development projects beneficial to the community.

KAG's development strategy looks to the local preconditions in Ostrobothnia. The local action group substantiates the strategy by making sure that the selection of projects corresponds to the strategy goals. KAG is a part of Aktion Österbotten rf's operation.

KAG SIFFROR / LUKUJA

1,44

miljoner/budget 2014-2020
miljoonaa/talousarvio 2014-2020

27

projekt hittills denna period (med aktiveringsprojekt)
hanketta tähän saakka tällä kaudella (aktivointihankkeet)

1,33

miljoner/budget 2007-2013
miljoonaa/talousarvio 2007-2013

55

projekt 2007-2013 (med aktiveringsprojekt)
hanketta 2007-2013 (aktivointihankkeet)

730

fiskare (cirka)
kalastajaa (noin)

80

yrkesfiskare, klass 1
ammattikalastajaa, luokka 1

45

fiskargillen
kalastusseuraa

PROJEKT / PROJEKTIT

■ Kustaktionsgruppen har hittills beviljat projektmedel till olika projekt under perioden 2014-2020. Målsättningen är att stöda lokala allmännyttiga utvecklings- investerings- och utbildningsprojekt inom våra fem olika tyngdpunktsområden.

■ Kustaktionsgruppen on tähän saakka myöntänyt projektivaroja eri projektille kaudella 2014-2020. Tavoitteena on tukea paikallisia, yleishyödyllisiä kehittämis-, investointi- ja koulutusprojekteja viidellä eri painopistealueellamme.

KAGinfo 2018

Ansvarig utgivare • Julkaisija:
Kustaktionsgruppen i Österbotten
Produktion • Tuotanto: Kustmedia Ab
Ombrytning • Taitto: Kustmedia Ab, Maria Lillås
Pärbild • Kansikuva: Lisbeth Bäck, Kustmedia Ab Oy
Upplaga • Painos: 600 exemplar
Tryck • Paino: GRANO, Vasa/Vaasa 2018

Hållbart fiske och hållbara fiskbestånd

SKRIVANDE STUND har vårfisket kommit igång i Österbotten, i Bryssel planeras hur Europeiska havs- och fiskerifonden ska se ut nästa programperiod och jag som rådgivare på Kustaktionsgruppen sitter på kontoret i Vasa och ska förbereda några projekt inför nästa arbetsgruppsmöte. I Kustaktionsgruppen rullar verksamheten på och läget ser bra ut med projekt. I Bryssel däremot är det en utmaning att planera för den kommande programperioden då Brexit innebär att de tillgängliga medlen minskar inom olika områden.

ÅR 2017 VAR ett aktivt år då vi har beviljat projektfinansiering till tretton olika utvecklingsprojekt. Många av dessa kan kopplas till ett hållbart fiske och speciellt hållbara fiskbestånd. Fem olika projekt med konkreta restaureringsåtgärder förverkligas som bäst på olika håll i Österbotten, och ett sjätte är under planering. Det har varit roligt att från sidan få jobba med ivriga projektaktörer som verkligen

arbetar med utveckling på ett lokalt plan. Utan starka fiskbestånd finns det heller ingen grund för ett österbottenskt yrkesfiske. Österbottens Fiskarförbund inleder ett projekt där man ska testodla gös på Stormossens område i Korsholm. Med projektet hoppas man i framtiden kunna erbjuda gösyngel av en lokal stam för utplantering i våra vatten samt utveckla ett exempel på cirkulär ekonomi. Mer om dessa projekt finns att läsa i tidningen.

UNDER ÅRET HAR även det internationella arbetet varit omfattande. Dels har jag som rådgivare och representant för fiskeaktionsgrupper deltagit i Svenska Institutets utbildningsprogram Baltic Leadership Programme for Fisheries and Aquaculture tillsammans med representanter från Finland, Sverige, Estland, Lettland, Litauen och Polen. Kustaktionsgruppen även fått vara värd för två studiebesök till orten, ett från Gotland och ett från Lettland.

DISKUSSIONER MED människor från andra delar av Östersjön visar att det österbottenska fisket på många sätt mår bättre än yrkesfisket på andra håll i Östersjön. Arbetet fortsätter.

JESSICA SUNDMAN, FISKE-LEADER RÅDGIVARE

Kestävä kalastus ja kestävät kalakannat

Tätä kirjoitettaessa kevätkalastus on alkanut Pohjanmaalla, Brysselissä suunnitellaan, miltä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto näyttää ensi ohjelmakaudella, ja minä Kustaktionsgruppenin neuvojana valmistelen Vaasan toimistossa projekteja työryhmän ensi kokoukseen. Kustaktionsgruppen toimii ja projektitilanne näyttää hyvältä. Brysselissä sitä vastoin on haasteellista suunnitella tulevaa ohjelmakautta, koska käytävissä olevat varat supistuvat Brexitin myötä.

VUOSI 2017 OLI aktiivinen, sillä myönsimme projektirahoitusta kolmelletoista eri kehittämisprojektille, joista moni voidaan liittää kestävään kalastukseen ja erityisesti kestäviin kalakantoihin. Eri puolella Pohjanmaata toteutetaan parhaillaan viittä eri projektia konkreettisine restaurointitoimenpiteineen, ja kuudes on suunnitteilla. On ollut hauskaa työskennellä innokkaiden projektitoimijoiden kanssa, jotka tekevät todellista kehittämissuorituksia paikallisella tasolla. Ilman vahvoja kalakantoja pohjanmaalaisella ammattikalastuksella ei ole pohjaa. Österbottens Fiskarförbund aloittaa projektin, jossa koeviljellään kuhaa Stormossenin alueella Mustasaareissa. Tavoitteena on voida tarjota paikallisen kuhakannan poikasia istutettavaksi vesiimme, ja kehittää samalla esimerkkejä kiertotaloudesta. Lisää näistä hankkeista voi lukea tästä lehdestä.

MYÖS KANSAINVÄLINEN TYÖ oli laajaa vuoden aikana. Neuvojana ja kalastustoimintaryhmien edustajana osallistuin Svenska Institutetin koulutusohjelmaan Baltic Leadership Programme for Fisheries and Aquaculture yhdessä Suomen, Ruotsin, Viron, Latvian ja Liettuan ja Puolan edustajien kanssa. Kustaktionsgruppen myös isännöi opintovierailuja, yhtä Gotlannista ja toista Latviasta.

KESKUSTELUT ITÄMEREN MUIDEN osien edustajien kanssa osoittavat, että pohjanmaalainen kalastus voi monin tavoin paremmin kuin ammattikalastus muualla Itämerellä. Työ jatkuu.

JESSICA SUNDMAN, KAG-NEUVOJA

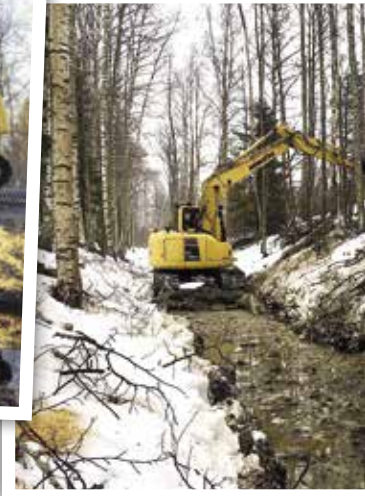
KONTAKTUPPGIFTER/YHTEYSTIEDOT

KAG-KUSTAKTIONSGRUPPEN
Handelsplanaden / Kauppapuistikko 18 A,
65100 VASA / VAASA
www.aktion.fi/kag

JESSICA SUNDMAN
Rådgivare / Neuvoja
+358 50 465 2565
jessica.sundman@aktion.fi

KUSTAKTIONSGRUPPEN I ÖSTERBOTTEN

Foton från arbetet kring Projekt Sundet. Foto: Sonja Finholm

Fiskevägar restaureras

Sonja Finholm i Bosund, Larsmo, berättar entusiastiskt om bybornas jobb med att återställa fiskens väg från havet in till Sundet. Projekt Sundet är ett av fem restaureringsprojekt som beviljats stöd från KAG under innevarande stödperiod. Det handlar om en fiskeriekonomisk vettig insats, att göra något för fiskarnas livsmiljö och att göra något bra för framtiden genom att återställa bäcken som höll på att växa igen. Så tänkte Sonja Finholm när hon antog uppgiften att koordinera Projekt Sundet.

År 2008 höjdes vattenståndet i Sundet och samtidigt anlades en bottendamm, fisktrappa, vid Finholmsbäckens mynning. Målet är att bevara Sundet som en naturlig livsmiljö för fiskarna. I nuvarande projekt har man förbättrat vattenströmningen och förnyat en gammal fisktrappa i den andra bäckmynningen.

– Samarbetet med KAG har gått bra. Beslutet om finansiering, 20 000 euro, kom snabbt efter att vi lämnat in vår ansökan och arbetet inleddes med

talkoarbete, främst med att röja träd och sly längs bäcken. Under våren har en entreprenör anlåtats för att rensa bäcken och förnya vägtrumorna på två ställen. Kabbeleka som brukar växa i bäcken har också återinplanterats.

– Det har gått bra och arbetet fortsätter, säger Sonja Finholm. Del två av projektet gäller en ansökan om bidrag för en vassklippningsmaskin och vår förhoppning är att klippa vass i Sundet nästa sommar. - I framtiden planerar vi också att restaurera en bro och anlägga en gångstig så att man kan följa fiskens väg sett från land och också fixa informationstavlor för besökare. Det känns bra att göra saker för hembyn.

Kustaktionsgruppen planerar att arrangera en temadag där restaureringsprojekten presenteras och där projektaktörerna kan träffas och diskutera. Mera information om det kommer senare.

TEXT: Lisbeth Bäck/ Kustmedia Ab
FOTO: Lisbeth Bäck, Sonja Finholm

ANDRA RESTAURERINGSPROJEKT MED STÖD FRÅN KAG

- Återställning av Strömsviksbäcken / för fiskarnas vandring från havet längs Strömsviksbäcken upp till Kallenjärvi. Projektet ägs av Oravais fiskargille.
- Rändelin i Molpe / Sandvikens fisktrappa och lekplats restaureras och en utvärdering görs över hur man på sikt kan säkerställa möjligheterna för fiskens fortplantning. Projektägare är Molpe Fiskargille rf.
- Hinjärv fisktrappa i Harrström / Målet är att anlägga en modern, fungerande fisktrappa vid dammen vid Hinjärv. Projektägare är Överträsk skifteslag i Harrström.
- Restaurering av fiskvandringsled i Iskosund / Projektets syfte är att förstärka dammen och reparera fisktrappan. Nedanför den befintliga fisktrappan ska en ny trappa i höjd med havsvattennivån byggas. Projektägare är Iskmo skifteslag.

MUITA KAG-TUELLA RAHOITETTUJA RESTAUROINTIPROJEKTEJA

- Strömsviksbäckenin ennallistaminen / kalojen vaellustie mereltä Strömsviksbäckenä pitkin Kallenjärvelle. Projektin omistaja on Oravais fiskargille.
- Rändel, Molpe / Sandvikenin kalaporras ja kutupaikka restauroidaan ja arvioidaan, miten voidaan pitkällä aikavälillä varmistaa kalan lisääntymismahdollisuudet. Projektin omistaja on Molpe Fiskargille rf
- Hinjärvin kalaporras Harrströmissä / Tavoitteena on perustaa moderni, toimiva kalaporras Hinjärvin padolle. Projektin omistaa Överträsk skifteslag Harrströmissä.
- Vaellusreitoin restaurointi Iskosundissa. Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa patoja ja korjata kalaporrasista. Olemassa olevan kalaportaan alapuolelle rakennetaan porras merenpinnan korkeudelle. Projektin omistaja on Iskmo skifteslag.

■ Valokuvia Sundet-projektista. Kuvat: Sonja Finholm

Kalateitä restauroidaan

Sonja Finholm luodon Bosundista kertoo innoissaan kyläläisten työstä kalatien palauttamiseksi mereltä Sundetiin. Sundet-projekti on yksi viidestä restaurointiprojektista, joille on myönnetty KAG-tukea kuluvan tukikauden aikana.

Kyse on kalastustaloudellisesti järkevästä sijoituksesta, kalojen elinympäristön parantamisesta ja työstä tulevaisuuden hyväksi palauttamalla entiselleen umpeen kasvavia puroja. Näin ajatteli Sonja Finholm ottaessaan Sundet-projektin koordinoinnin tehtäväkseen.

Sundetin veden korkeutta nostettiin vuonna 2008 ja samalla tehtiin pohjapato, kalaporras Finnholmsbäckenin suulle. Tavoitteena on säilyttää Sundet luonnollisena kalojen elinympäristönä. Nykyisessä projektissa on parannettu veden virtausta ja uusittu toisen puronsuun vanha kalaporras.

– Yhteistyö KAG:n kanssa on sujunut hyvin. Päätös 20 000 euron rahoituksesta tuli nopeasti hakemuksen jättämisen jälkeen, ja työt aloitettiin talkoilla, lähinnä raivaamalla

Sonja Finholm

puita ja vesaikkoja puron varrelta. Kevään aikana urakoitsija on perannut puroa ja uusintu tierummut kahdessa kohdassa. Puroon on myös istutettu takaisin rentukkaa, jota sitä siellä on kasvanut.

– Kaikki on sujunut hyvin ja työ jatkuu, sanoo Sonja Finholm. Projektin toinen osa koskee ruovikonleikkauskonetta, jolle anoimme avustusta, ja toivomme voivamme leikata Sundetin kaislikkoa ensi kesänä. – Tulevaisuudessa aiomme

myös restauroida sillan ja perustaa kävelypolun, jolta kalan kulkua voi seurata. Pystytämme myös infotauluja kävijöille. Tuntuu hyvältä tehdä asioita kotikylän hyväksi.

Kustaktionsgruppen suunnittelee teemapäivää, jossa esitellään restaurointiprojekteja ja jossa projektin toimijat voivat

tavata ja keskustella. Lisätietoa tästä tulee myöhemmin.

TEKSTI: Lisbeth Bäck/ Kustmedia Ab
KUVA: Lisbeth Bäck, Sonja Finholm

KOMMENTAREN

■ – Det bästa med mitt arbete är att jag kan vara till hjälp när projekt ska förverkligas. Med medel från KAG har många lokala aktörer kunnat förverkliga projekt. Det är alla duktiga människor på fältet som gör skillnaden. Jag är bara med och hjälper till med att få ansökan i skick.
– Vi ska inte underskatta Kustaktionsgruppens betydelse för fiskerieringen i Osterbotten.

KOMMENTTI

■ – Parasta työssäni on osallistua projektien toteuttamiseen. Monet paikalliset toimijat ovat voineet toteuttaa projektejaan KAG:n varojen turvin. He ovat kaikki aikaansaavia ihmisiä, joilla on merkitystä. Minä vain autan heitä hakemuksen laatimisessa.
– Kustaktionsgruppenein merkitystä Pohjanmaan kalastuselinkeille ei pidä väheksyä.

Jessica Sundman
KAG-rådgivare
Kag-neuvoja

Testodling av gös inleds vid Stormossen

Sedan 1980-talet har insjögös planterats ut varje år på Österbottens Fiskarförbunds område, men det råder ständigt brist på gösyngel. För att råda bot på detta inleds nu testodling vid Stormossen i Korsholm.

Gösen är en av våra ekologiskt mest värdefulla fiskar, men på Österbottens Fiskarförbunds område är det endast i Kyro älvs mynning som man haft ett naturligt förökande bestånd av havsgös.

Gösen är en krävande varmvattenart, och i takt med att klimatet blir varmare kommer gösfångsterna sannolikt att växa i Österbotten framöver. Det gör det lönsamt att satsa på värden av gösbestånden genom utplantering.

– Intresset för gös är stort här, men vi har i medeltal bara fått en tredjedel av den mängd gösyngel vi har behov av för utplantering. Speciellt efter de senaste årens kalla somrar är bristen stor och tanken på en egen produktion föddes, förklarar Guy Svanbäck, verksamhetsledare, samt fiskerikonsulent Leif Kaarto på Österbottens Fiskarförbund r.f.

Med egen produktion kunde man ersätta insjögösen med havsgös från eget område, vilket skulle förbättra hållbarheten i verksamheten.

VASEK och Novia, där studerande Nih Tran utför sitt examensarbete kring odlingen, har deltagit i förberedelserna av projektet, där Ab Stormossen Oy är en viktig samarbetspartner.

– Projektet faller inom ramen för cirkulär ekonomi eftersom allt material som behövs finns vid Stormossen – vatten, spillvärme samt byggnadsmaterial för testdammarna. Geografiskt ligger platsen även rätt, eftersom fiskstammen finns i

Gösyngel planteras ut varje år på Österbottens Fiskarförbunds område, men det råder brist på yngel och man har bara fått en tredjedel av den mängd man önskar varje år. Nu hoppas man kunna råda bot på detta genom testodlingen vid Stormossen, och dessutom kunna ersätta insjögösen med havsgös.

Kuhan koekasvatus alkaa Stormossenilla

Österbottens Fiskarförbundin alueella on istutettu järvikuhaa vuosittain 1980-luvulta lähtien, mutta kuhanpoikasista on jatkuva pula. Tämän korjaamiseksi Mustasaaren Stormossenilla aloitetaan nyt koeviljelytoiminta.

Kuha on yksi taloudellisesti arvokkaimmista kaloistamme, mutta Österbottens Fiskarförbundin alueella vain Kyrönjoen suulla on luonnollisesti lisääntyvä merikuhakanta.

Kuha on vaativa lämminvesilaji, ja ilmaston lämpenemisen myötä kuhasaaliit todennäköisesti kasvavat Pohjanmaalla. Siksi kuhakantojen hoitoon on kannattavaa panostaa istutuksilla.

– Täällä on suuri kiinnostus kuhaa

kohtaan, mutta olemme saaneet keskimäärin vain kolmasosan istutuksiin tarvittavasta kuhanpoikasmäärästä. Puute on suuri erityisesti viime vuosien kylmien kesien jälkeen, ja siksi syntyi ajatus omasta tuotannosta, selittävät Österbottens Fiskarförbund r.f:n toiminnanjohtaja Guy Svanbäck ja kalastuskonsulentti Leif Kaarto.

Oman tuotannon avulla järvikuha voitaisiin korvata oman alueen merikuhalla, mikä parantaisi toiminnan kestävyyttä.

VASEK ja Novia, jossa opiskelija Nih Tran suorittaa viljelyyn liittyvää tutkimustyötään, ovat osallistuneet hankkeen valmisteluun. Ab Stormossen Oy on tärkeä yhteistyökumppani.

– Hanke kuuluu

Kuhanpoikasia istutetaan vuosittain Österbottens Fiskarförbundin alueella, mutta poikasista on pulaa, ja vuosittain on saatu vain kolmasosa tarvittavasta määrästä. Tilanne toivotaan voitavan korjata Stormossenin koekasvatuksella, ja lisäksi korvata järvikuha merikuhalla.

kierretalouden piiriin, koska Stormossenilta löytyy kaikki tarvittava – vesi, hukkalämpö ja koealaiden rakennusmateriaali. Maantieteellisestikin paikka on oikea, koska kalakanta on Kyrönjoen suulla, jatkaa Guy.

Kyro älvs mynning, fortsätter Guy.

Iordningställandet av odlingsbassängerna startar i maj och i juni engageras en fiskare för insamling av lekmogen fisk via undantagstillstånd. De producerade gösnglen ska därefter utplanteras under två säsonger i samma vatten moderfiskerna kommer från.

Såväl fisket av moderindividerna, befruktning och kläckning samt försträckning och utfordring testas inom projektet. Utmaningarna är många och projektets alla skeden innehåller osäkerhetsfaktorer.

– Den största osäkerhetsfaktorn är att få utfordringsstarten att fungera. Vi kommer att skaffa ett naturligt matunderlag i form av små kräftdjur

■ Leif Kaarto och Guy Svanbäck vid Österbottens Fiskarförbund r.f. hoppas att testodlingen ska lyckas så att vi i framtiden kan bli självförsörjande på gösngel från eget bestånd i Österbotten.

■ Leif Kaarto ja Guy Svanbäck Österbottens Fiskarförbund r.f.:stä toivovat koekasvatuksen onnistuvan, jotta Pohjanmaalla voidaan tulla omavaraisiksi oman kuhakannan poikastuotannon suhteen.

och plankton till dammarna, berättar Leif.

– Vår första målsättning är nu att få hela processen att fungera, men projektet strävar både till fiskevårdande åtgärder och att stärka gösstammen i Österbotten, fortsätter Guy. På sikt är målet även att projektet skulle leda till ny företagsverksamhet kring odling av gös.

TEXT OCH FOTO:
Anna Sand/ Kustmedia Ab

Kasvatusaltaiden rakentaminen alkaa toukokuussa ja kesäkuussa hankitaan kalastajia keräämään kutukypsää kalaa poikkeusluvalla. Tuotetut kuhapoikaset istutetaan sen jälkeen kahden kauden aikana samoihin vesiin, joista emokalut tulevat.

Hankkeessa testataan niin emokalojen kalastusta, hedelmöittämistä ja kuoriutumista kuin jakto kasvatus ja ruokintaa. Haasteita on runsaasti ja joka vaiheeseen sisältyy epävarmuustekijöitä.

– Suurin epävarmuustekijä on saada ruokinnan aloitus toimimaan. Hankimme altaisiin luonnollista peruseruokaa, ts. pieniä rapueläimiä ja planktonia, kertoo Leif.

– Ensisijainen tavoitteemme on nyt saada koko prosessi toi-

mimaan, mutta hankkeella on myös kalastuksenhoidollisia ja Pohjanmaan kuhakannan vahvistamiseen liittyviä tavoitteita, jatkaa Guy. Pitkällä aikavälillä tavoitteena on myös, että hankke synnyttää uutta yritystoimintaa kuhankasvatuksen muodossa.

TEKSTI JA KUVA:
Anna Sand/ Kustmedia Oy

Vad ger Dig engagemanget inom KAG?

■ Det har betydelse att vi kan stöda fiskerieringen och att vi förvaltar våra möjligheter till EU-finansiering för olika fiskerelaterade projekt på ett bra sätt. Kustaktionsgruppen stöder mindre och större projekt: allt från lokalt engagemang kring till exempel restaurering av fisktrappor till skarv- och sälproblematiken i ett vidare perspektiv där hela Östersjöområdet diskuteras.

Genom att delta i behandlingen av projektansökningar får jag samtidigt större inblick i näringen och märker vilken äkta vilja det finns att jobba för fiskerieringen, fiskarkären och för att utveckla småskalig livsmedelsutveckling med fisk i fokus. Jo, det är riktigt intressant!

Mitä KAG toimintaa osallistuminen antaa sinulle?

■ On tärkeää, että voimme tukea kalastuselinkeinoja ja että käytämme hyvin mahdollisuutemme saada EU-rahoitusta erilaisiin kalastukseen liittyviin hankkeisiin. Kustaktionsgruppen tukee pienempiä ja suurempia projekteja; esimerkiksi paikallista osallistumista kalaportaiden restaurointiin. Kyse voi olla myös laajemmasta merimetso- ja hyljeproblematikasta, jossa keskustellaan koko Itämeren alueesta.

Osallistamalla projektihakemusten käsittelyyn saan laajemman käsityksen elinkeinosta ja aidosta tahdosta työskennellä kalastuselinkeinoon ja kalastajakunnan hyväksi, sekä kalaan liittyvän pienimuotoisen elintarviketuotannon kehittämisestä. Kyllä, se on oikein mielenkiintoista!

Gun Kaptens, Larsmo/Luoto ordförande i styrgruppen för KAG KAG-ohjausryhmän puheenjohtaja

SÄL- OCH SKARV

Problematiken kring Östersjön kartläggs

Antalet yrkesfiskare minskar i Finland – samtidigt ökar populationerna av skarv och säl. Yrkesfiskare har i många år sökt gehör för de problem som djuren orsakar dem, men utan resultat. Genom Östersjöns säl- och skarvprojekt, som nu pågår, hoppas man få en ändring till stånd.

Södra Finlands Fiskerigrupp ESKO, vars uppgift är att stöda och utveckla fiskerinäringen i Södra Finland, handhar förvaltningen av projektet. Som koordinator och projektchef fungerar Esko Taanila.

– Om ingenting görs kommer vi snart att vara helt utan yrkesfiskare, konstaterar Esko Taanila.

De lokala projekt som tidigare har genomförts har inte fått gehör hos beslutsfattarna, och eftersom man har samma problem kring hela Östersjön, beslöt man att gå samman i ett gemensamt, större projekt för att få en ny dimension på problematiken. Totalt 14

■ Sälen förorsakar yrkesfiskarna stora ekonomiska skador kring hela Östersjön. Även om den i många ögon är ett sött djur, har den ett gap som påminner om björnens, och en säl äter dagligen 5-6 kilogram fisk. En stam på 50 000 sälar i Östersjön äter således cirka 91 miljoner kilogram fisk varje år.

■ Hylje aiheuttaa ammattikalastajille suuria taloudellisia vahinkoja koko Itämeren alueella. Hylje on monen silmissä söpö eläin, mutta sen kita on kuin karhun ja se syö päivittäin 5-6 kiloa kalaa. Itämeren 50 000 hylkeen kanta syö siis noin 91 miljoona kiloa kalaa joka vuosi.

fiskerigrupper deltar från Sverige, Finland, Estland och Tyskland.

Inom projektet försöker man lyfta fram problematiken på två olika sätt.

– Dels går vi igenom all forskning som redan finns kring säl och skarv för att se hur många av rapporterna som tar fiskarnas ekonomiska förluster i beaktande och hur mycket lokalt fångad fisk

som nu inte kommer ut på marknaden. För det andra kommer vi att intervjua totalt 300 fiskare i området, som själva ska få bedöma graden av den förstörelse som djuren förorsakar, fortsätter Esko Taanila.

I slutet av året ska man ha en helhetsbild klar för att därefter informera beslutsfattarna om den faktiska situationen.

– Det finns inga nationella planer på hur man ska begränsa djurbestånden och därför har vi nu en eskalerande problemsituation. Det är märkligt att det är tillåtet att påverka älgstammen genom licensjakt, eftersom den utgör en trafikfara och även förorsakar ekonomiska förluster för skogsbruket. Skulle man hantera älgstammen på samma vis som med säl och skarv, skulle man inte få vidta några andra metoder en sänkt hastighetsbegränsning, jämför Taanila. Det pratas mycket om en levande landsbygd – men sällan hör man något om en levande skärgård.

Det finns även andra aspekter av det hela.

– Knappt sju procent av all fisk vi äter är fångad av finländska fiskare. Resten är odlad eller importerad. Det gör att handelsbalansen gällande fisk årligen är -350 miljoner euro. Istället låter man sälarna och skarvarna äta upp fisken. Är det rätt att vi till följd av dessa skadedjur nu tvingas importera vår fisk? Det här ska vi nu försöka få förståelse för – både hos politiker och hos konsumenter.

TEXT: Anna Sand/ Kustmedia Ab
FOTO: Esa Lehtonen

VAD SÄGER DU OM DE PERSONLIGA LAXKVOTERNA SOM INFÖRDES I JANUARI 2017?

Roland Semskar, Larsmo (och hunden Lipton)

■ – För mig utföll den personliga laxkvoten helt okej. Det beror på att lax har varit den viktigaste fisken för mig

under femton års tid. Därför var fångsthistoriken till min fördel när kvoterna fördelades. Samtidigt har jag också förståelse för dem som inte är nöjda.

■ – Minun osaltani henkilökohtainen lohikiintiö oli ok, koska lohi on ollut tärkein saaliskalani viidentoista vuoden ajan. Saalistilastot olivat eduksi kiintiötä jaettaessa. Ymmärrän kuitenkin myös niitä, jotka ovat tyytymättömiä.

Kim Sundén, Bergö

■ – Systemet gynnar inte mig. Kvoten baserar sig på tidigare statistik och den har jag inte eftersom jag är relativt ny yrkesfiskare. Ingen jag frågat är

heller beredd att sälja sin kvot. Med en kvot om 40 laxar totalt i år kommer jag inte långt. Jag tycker att systemet är orättvist.

■ – Järjestelmä ei suosi minua. Kiintiö perustuu aikaisempiin pyyntimääriin, joita minulla ei ole, koska olen suhteellisen uusi ammattikalastaja. Kukaan ei myöskään ole ollut halukas myymään kiintiötään. Neljänkymmenen lohenvuosikiintiö ei riitä pitkälle. Minusta järjestelmä on epäoikeudenmukainen.

HYLJE- JA MERIMETSO

Itämeren problematiikkaa selvitetään

Suomen ammattikalastajien lukumäärä laskee – samalla kasvavat merimetso- ja hyljekannat. Ammattikalastajat ovat vuosia yrittäneet saada vastakaikua eläinten heille aiheuttamille ongelmille, tuloksetta. Meneillään olevan Itämeren hylje- ja merimetsohankkeen avulla toivotaan voitavan saada aikaan muutos.

Hanketta hallinnoi Etelä-Suomen Kalatalousryhmä ESKO, jonka tehtävänä on tukea ja kehittää Etelä-Suomen kalastuselinkeinoja. Koordinaattorina ja projektipäällikkönä toimii Esko Taanila.

– Jos mitään ei tehdä, olemme pian täysin vailla ammattikalastajia, toteaa Taanila.

Aikaisemmin toteutetut paikalliset hankkeet eivät ole saaneet aikaan vastakaikua päätöksentekijöissä, ja koska ongelmat ovat samat koko Itämeren alueella, päätettiin yhteisestä suuremmasta hankkeesta, jotta ongelmiin saadaan uusi ulottuvuus. Hankkeeseen osallistuu yhteensä 14 kalastusryhmää Ruotsista, Suomesta, Virossa ja Saksasta.

Ongelmat pyritään nostamaan esiin kahdella tavalla.

– Toisaalta käymme läpi kaikki hylje- ja merimetsotutkimukset nähdäksemme, mo-

nessako raportissa kalastajien taloudelliset menetykset otetaan huomioon, ja miten paljon paikallisesti pyydettyä kalaa jää tulematta markkinoille. Toiseksi haastattelemme yhteensä 300 kalastajaa, jotka saavat itse arvioida eläinten aiheuttamien tuhojen määrän, Esko.

Kokonaiskuvan on määrä olla selvillä vuoden lopulla, minkä jälkeen tiedotamme päätöksentekijöille todellisesta tilanteesta.

– Eläinkantojen rajoittamisesta ei ole mitään valtakunnallisia suunnitelmia, ja siksi meillä on nyt eskaloituva ongelmatilanne. On omituista, että hirvikantaan, joka on vaara liikenteelle ja aiheuttaa taloudellisia menetyksiä metsätaloudelle, voidaan vaikuttaa lupametsästyksellä. Jos hirvikantaan puututtaisiin samoin kuin hylkeisiin ja merimetsoihin, emme saisi ryhtyä mihinkään muihin toimenpiteisiin kuin nopeusrajoitusten

■ En styrgrupp för projektet valdes i november 2017 och för tillfället pågår analysarbetet inom projektet.

■ Hankkeen ohjausryhmä valittiin marraskuussa 2017, ja parhaillaan on meneillään hankkeen analyysivaihe.

alentamiseen, vertaa Taanila. Elävästä maaseudusta puhutaan paljon – mutta harvoin kuulee mitään elävästä saaristosta.

Asiassa on muitakin aspekteja. – Vajaat seitsemän prosenttia kaikesta syömästämme kalasta on suomalaisten kalastajien

pyytämää. Loput on viljeltyä tai tuotua. Kalan vuosittainen kauppatase on -350 miljoonaa euroa, ja hylkeiden ja merimetsojen annetaan syödä kalat. Onko oikein, että joudumme tuomaan kalaa ulkomailta näiden vahinkoeläinten takia? Yritämme nyt saada ymmärrystä tälle – niin poliitikoilta kuin kuluttajilta, päättää Esko Taanila.

TEKSTI: Anna Sand/ Kustmedia Oy
KUVA: Esa Lehtonen

MITÄ MIELTÄ OLET TAMMIKUUSSA KÄYTTÖÖN OTETUISTA HENKILÖKOHTAISISTA LOHIKIINTIÖISTÄ?

Tobias Häggblom,
Närpes/Närpiö

■ – Det begränsar mig som utövar yrkesfiske att få en blygsam laxkvot att hålla mig till under hela sommaren,

speciellt då jag har satsat i utrustning. Lägg därtill skador på fisken orsakade av säl och skarv. Jo, vi har nog försökt förklara för politiker...

■ – Vaatimaton lohikiintiö rajoittaa ammattikalastajaa koko kesän, erityisesti kun on sijoittanut varusteisiin. Siihen tulevat vielä lisäksi hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat vahingot. Olemme kyllä yrittäneet selittää poliitikoille...

Tina Huggare,
Nykarleby/Uusikaarlepyy

■ – Ingen tumme upp för laxkvoterna från oss. Då det är tidigare års fångst som ligger till grund för kvotens storlek är

det svårt för oss som inte har historik att falla tillbaks på. Vi har dessutom haft riktigt otur de senaste åren med bland annat säl- och stormskador.

■ – Me emme peukuta lohikiintiöitä. Kiintiö perustuu aikaisempien vuosien saalis-määriin, mikä on hankalaa meille, joilla ei ole esittäviä aikaisempia tilastoja. Meillä on lisäksi ollut hyvin huonoa onnea viime vuosina mm. hylje- ja myrskyvahinkojen takia.

Made by Kirsi Tikkanen

AKTION ÖSTERBOTTEN

Aktion Österbotten r.f. är en förening som utvecklar landsbygden i Kust-Österbotten och verkar som samarbetsorgan för organisationer och föreningar i Svenska Österbotten. Under Aktion Österbottens tak finns Leader- och byaverksamhet samt kustaktionsgruppen.

Leader

Aktion Österbotten är Kust-Österbottens Leader-grupp som beviljar projektbidrag till föreningar och samfund samt olika stöd till företag som verkar på landsbygden. Leaderarbetet finansieras ur programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland.

Har du en idé hur man kan förbättra trivselen, utveckla servicen eller öka samhörigheten? Behövs det utbildning eller borde man skapa ny verksamhet i byn? Det här och mycket annat kan man förverkliga med stöd från Aktion Österbotten. Sökande måste vara en förening eller organisation, verksamheten måste vara allmännyttig och gynna många. Man finansierar inte grundverksamhet, med projekten strävar man till att skapa något nytt.

Mikroföretag på landsbygden kan beviljas investeringsstöd för sådana investeringar som har en betydande inverkan på företagets grundande, tillväxt eller utveckling. Nyetableringsstöd kan beviljas då verksamhet startas upp eller då ett redan fungerande företag etablerar en helt ny affärsverksamhet. Med hjälp av stöd för genomförbarhetsstudier kan man ta reda på om det är lönsamt eller inte att investera. Samarbetsprojekt är ett nyttigt sätt att arbeta tillsammans med andra företag eller organisationer och utveckla nya produkter, förbättra marknadsföringen eller till exempel stöda utvecklandet av mikroföretags turismservice.

Leader gör allt det här för landsbygdens bästa! Om du har en projektidé eller om du undrar om din förening eller ditt företag kan få stöd, ta kontakt!

Vasa: Mathias Högbäck, tel. 040 183 8653, Åsa Blomstedt 0400 125 572, Närpes: Karl-Gustav Byskata, tel. 0400 388 530, Pedersöre: Emma Wester, tel. 050 465 2630 eller fornamn@aktion.fi.

Byaverksamhet

Byaverksamhet är en del av Aktion Österbottens verksamhet, eftersom Aktion Österbotten r.f. är takorganisation för byar i Svenska Österbotten. Vid Aktion Österbotten arbetar ett byaombud, som befämjar byautvecklingen och utvecklar samarbetet mellan byarna. Aktion Österbottens roll är att verka som regional intresseorganisation för byar, öka trivselen i byarna samt driva byinvånarnas gemensamma intressen.

Byaombudet arbetar tillsammans med en arbetsgrupp som har representanter från olika håll i området. Byaverksamheten utnämner också Årets by, hjälper till vid uppgörande av byaplaner och samlar goda exempel på byautveckling.

Ta kontakt: Carina Rönnlund, ordförande
041 4522232, carina.ronnlund@multi.fi

KAG

Kustaktionsgruppen förvaltar medel från Europeiska havs- och fiskerifonden. Med dessa medel kan man stöda olika projekt som främjar fiskerinäringen i regionen.

Man kan lämna in en projektansökan under hela året, ansökningstiden är fortgående. Sökande kan vara fiskare och övriga primärproducenter inom näringen, företagare eller andra aktörer inom branschen. KAG finansierar också projekt som har kvinnor, nyfinländare eller ungdomar som målgrupp samt projekt som har utbildnings-, forsknings- och utvecklingsinstanser som projektägare.

Ta kontakt: Jessica Sundman, 050 465 2565,
jessica@aktion.fi

AKTION ÖSTERBOTTEN

Aktion Österbotten r.f. on yhdistys, joka kehittää Rannikko-Pohjanmaan maaseutua sekä toimii ruotsinkielisen Pohjanmaan yhdistysten ja organisaatioiden yhteistyöelimenä. Aktion Österbottenin alle kuuluvat Leader- ja kylätoiminta sekä kalatalousryhmä.

Leader

LEADER

Aktion Österbotten on Rannikko-Pohjanmaan Leader-ryhmä, joka rahoittaa yhdistysten ja yhteisöjen hankkeita sekä maaseudulla toimivia yrityksiä. Leader-työtä rahoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmasta.

Onko sinulla idea oman alueesi viihtyvyyden parantamiseen, palveluiden kehittämiseen tai yhteisöllisyyden lisäämiseen? Tarvitaanko koulutusta tai pitäisikö luoda uutta toimintaa kylälle?

Aktion Österbottenin tuilla voidaan tukea kaikkea tätä ja paljon muuta, kun hakijana on yhdistys tai organisaatio. Toiminnan pitää olla yleishyödyllistä eli monen pitää hyötyä siitä, eikä se saa olla yhdistyksen perustoimintaa, vaan tuen tarkoituksena on kehittää jotain uutta.

maaseuturahasto

Maaseudun mikroyrityksille tarjolla on investointitukea sellaisiin hankintoihin, joilla on merkitystä kasvulle ja kehittämiselle. Perustamistukea saa joko uuden yrityksen perustamiseen tai uuden liiketoiminnan aloittamiseen. Toteutettavuustutkimuksen avulla saat asiantuntija-apua siihen, kannattaako lähteä esimerkiksi investoimaan. Yhteistyöhanke on oiva tapa, kun halutaan yritysten tai organisaatioiden kesken kehittää uusia tuotteita, parantaa markkinointia tai vaikkapa tukea mikroyritysten matkailupalveluiden kehittämistä.

Leader on kaikkea tätä maaseudun parhaaksi! Jos sinulla on hankeidea tai mietit, voisiko sinun yhdistyksesi tai yrityksesi saada tukea, ota yhteyttä!

Vaasa: Mathias Högbäck, puh. 040 183 8653, Åsa Blomstedt 0400 125 572, Närpiö: Karl-Gustav Byskata, puh. 0400 388 530, Pedersöre: Emma Wester, puh. 050 465 2630 tai etunimi@aktion.fi.

Kylätoiminta

Aktion Österbottenin toimintaan kuuluu myös kylien kehittäminen, sillä se on Byar i Svenska Österbottenin kattojärjestö. Aktion Österbottenilla toimii kyläasiamies, joka edistää kylien kehittämistä sekä vahvistaa ja kehittää kylien välistä yhteistyötä. Aktion Österbottenin tehtävänä on toimia kylien etujärjestönä, lisätä kylien viihtyvyyttä ja ajaa kylien yhteistä etua. Kyläasiamiehen tukena toimii työryhmä, jossa on edustajat eri puolilta aluetta. Kylätoiminta valitsee muun muassa vuoden kylän, auttaa kyläsuunnitelmien teossa ja kokoaa hyviä esimerkkejä kylien kehittämistä.

Ota yhteyttä: Carina Rönnlund, puheenjohtaja
041 4522232, carina.ronnlund@multi.fi

KAG

Pohjanmaa kalatalousryhmä KAG hallinnoi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tukia. Niiden avulla voidaan tukea erilaisia hankkeita, jotka edistävät alueen kalastuselinkeinoja.

Hankehakemuksia voi jättää vuoden ympäri, hakuaika on jatkuva. Hakijana voi olla kalastaja ja muu tämän elinkeinon alkutuottaja tai alalla muuten toimiva. KAG rahoittaa myös hankkeita, joiden kohderyhmänä ovat naiset, nuoret ja maahanmuuttajat. Myös koulutus-, tutkimus- tai kehitysorganisaatiot voivat olla hankehakijoina.

Ota yhteyttä: Jessica Sundman, 050 465 2565, jessica@aktion.fi.

” För det första. Det är väldigt viktigt att dra en tydlig skiljelinje mellan industriellt fiske och kustfiske. Linjen skall vara skarpare än den man har idag. Vi måste också ställa oss två viktiga frågor. Varför skall vi ha kvar fisket? Satsar vi på det industriella fisket, då kan vi inte utgå ifrån att fisket skall kunna bidra till landsbygdsutveckling och i ett ökat samhällsvärde.

För det andra gillar jag inte alls benämningen ”småskaligt fiske”. I vårt arbete på Marint centrum föredrar vi att prata om lokalt fiske. Ett fiske som bidrar till att bevara levande kusthamnar, som bidrar till lokal ekonomi genom att skapa arbetsplatser i kommunerna och inte minst genom att garantera att konsumenterna och lokala restauranger har tillgång till färsk, lokalt fångad fisk.

I dag är dessa möjligheter och detta fiske döende, inte bara i Österbotten utan i hela Östersjöområdet, trots att såväl nationella som internationella beslutsfattare vill bevara detta samhällsnyttiga fiske.

Vi på Marint centrum har arbetat systematiskt med denna utmaning sedan 2009. I arbetet har ingått bl. a en omvärldsbekantning som innefattat även studiebesök i olika Europeiska regioner med liknande utmaningar. Efter sex års gediget arbete antog Simrishamns kommuns fullmäktige i augusti 2015 en kommunal Fiskepolicy som tydligt definierar kommunens vision om yrkesfiskebrukets framtid och hur denna vision skall uppnås.

Min erfarenhet av arbete i Sverige, vid Skånes ostkust, är att kustfiskets eller det lokala fiskets livskraft är starkt beroende av lokala och regionala omständigheter. Detta framgår tydligt redan när jag jämför olika svenska regioner där kustfisket i sin traditionella form har lyckats överleva. Det att kustfisket råkar finnas kvar i någon region betyder inte att det alltid beror på att samma grundförutsättning. Det är denna mångfasetterade utgångspunkt som gör

KAGinfo frågade Vesa Tschernij, Fiske-expert, strateg och projektledare vid Marint centrum i Simrishamn, Sverige

Vilken är din reflektion kring förutsättningar för kustfiske i Österbotten?

Tämän artikkelin käännös suomeksi osoitteessa www.aktion.fi/kag

både bevarandet och utveckling av kustfiske komplicerat om man tittar från ett institutionellt perspektiv. En förvaltning av ett livskraftigt, mångsidigt lokalt fiske är en mycket mer heterogen uppgift för myndigheter än förvaltning av ett industriellt fiske baserat på trålfiske. I en värld där i regel myndigheternas resurser minskar så är det förstärkt att man föredrar kliniskt enkla förvaltningsmodeller som innebär lite arbete.

Jag ställer frågan som gäller politikernas i årtionden framförda vision ”att värna om kust- och det småskaliga fisket”. Hit-

tills har verkligheten visat att det just denna del av fiskeflottan som drabbas först! Varför har inte denna demokratiska vision realiserats i verkligheten?

Vi på Marint centrum har studerat i detalj vilka förutsättningar som måste finnas på plats för att garantera ett livskraftigt lokalt fiske. I Sverige uppfann vi en grundförutsättning som framkom tydligt på alla politiska nivåer. Det saknas officiellt godkända planer för hur fisket skall utvecklas på såväl kommunal, regional som nationell nivå. En annan förutsättning som framgick tydligt var att den nationella fiskeripolitiken saknar ”lokala rötter”. Frågan är hur man skall ta fram konkreta handlingsplaner för att stärka det lokala fisket? Det gäller att förstå samverkan mellan de tre viktiga maktfaktorer; forskning, politiskt beslutsfattande och expertmyndigheter.

Om jag översätter vår situation till den österbottniska, tror

jag att det finns vissa framgångsfaktorer som man bör uppmärksamma. Den första är att få kustkommunerna politiskt mer engagerade i fiskets framtid. För att lyckas i detta gäller det att stärka bilden av fiskesektorns roll i en levande kustregion. Ett tydligare och bredare kommunalt stöd främjar privata investeringar i t ex förädlingsindustrin som är en viktig förutsättning i att skapa en värdeskapande marknad. Nästa steg blir att få flera regioner att arbeta kring fiskestrategi, fiskeredskap, aktiviteten inom fisket, hur organiserade fiskare är, representerar dessa organisationer lokala eller nationella intressen? Vi har sedan 2015 på Marint Centrum utvecklat verktyg och påverkningsskanaler för att öka möjligheterna att omsätta våra visioner och mål i olika strategier - i praktiken”

SAMMANSTÄLLNING: Lisbeth Bäck
FOTO: privat